

فهرست

- ۱- اهداف
- ۲- مقدمه
- ۳- تعریف بحران و مدیریت بحران
- ۴- انواع بحران
- ۵- خصوصیات بحران
- ۶- مراحل زمانی وقوع حوادث و بلایا
- ۷- گام‌ها به هنگام بروز بحران
- ۸- مقابله با بحران
- ۹- قبل از بحران
- ۱۰- حین بحران
- ۱۱- پایان بحران

اهداف

پس از پایان این دوره از فراگیران انتظار می‌رود:

- بحران و مدیریت بحران را تعریف نمایند.
- انواع بحران، اثرات و مراحل زمانی وقوع حوادث و بلایا را شرح دهید.
- خصوصیات رهبران و مدیران بحران را توصیف نمایند.
- گام‌ها به هنگام بروز بحران را شرح دهید
- اصول مبارزه با بحران را توصیف نمایند.
- اقدامات افراد را هنگام بروز بحران، توضیح دهید.
- اورژانس‌های رفتاری و نحوه برخورد با آن را شرح دهید.
- نیازهای غذایی گروه‌های آسیب‌دیده رابه تفکیک سن طبقه‌بندی نموده، و توصیف نمایند.
- اقدامات سوپروایزر و سرپرستار را به هنگام بحران توصیف نمایند

بنا بر گزارش سازمان بحران جهانی در سال ۲۰۰۰ بحرانهای ساخت بشر تقریباً ۴۳٪ از بحرانهای دهه ۱۹۹۰ بوده است. سیل، باران سیل آسا، زلزله و بیماریهای عفونی به ترتیب ۱۹٪، ۱۷٪، ۵٪ و ۷٪ بوده است. بحرانهای دست بشر همانند تصادفات، جنگ، اعمال تروریستی عامل بزرگ تهدید سلامتی بشر بوده است و بیشترین بحران در آسیا بوده است. ایران کشوری بحران خیز است و همه ساله بوسیله بحران های طبیعی همانند سیل، زلزله و بحرانهای ساخت بشر همانند جنگ، اعمال تروریستی و تصادف مورد حمله قرار می گیرد. تاکنون بیشتر پرستاران ایران یا اصلاً آموزشی جهت مواجهه با بحران ندیده اند و عموماً بر اثر شرکت در هر بحران کسب تجربه نموده اند و یا در صورت کسب آموزش، میزان آن کافی نبوده است. اصولاً اقداماتی که طی پیروزی انقلاب، جنگ تحمیلی، زلزله رودبار و بم و سیل تهران توسط پرستاران صورت گرفته بصورت داوطلبانه بوده است. پرستاری بحران عبارتند از شرکت در فعالیتهای بمنظور به حداقل رساندن ضایعاتی که در اثر بحران بر زندگی انسانها و سلامتشان وارد شده است که توسط پرستاران ماهر و متخصص و با همکاری دیگر اعضای تیم بهداشتی درمانی انجام می گردد .

پیش آگهی هر حادثه غیر مترقبه موردی اورژانسی است و نیاز به هماهنگ کردن تلاش های گروههای مراقبت کننده بهداشتی، جامعه، دفاع شهری و سازمان های غیر دولتی وجود دارد. موقعیت کشور ما چه از نظر زمین لرزه و چه از نظر تغییرات بارش و دماو پدیده های ناشی از آن نگران کننده بوده و به عنوان دهمین کشور بلاخیز دنیا معرفی شده است. مدیران پرستاری نقش رهبری در آموزش پرستاران و کارکنان پیرا پزشکی را دارند، لذا نقش مهمی در مدیریت بحران ایفا می کنند.

کلید کارایی و تولید محصول در هر سازمانی مدیریت است. برنامه ریزی، سازماندهی، جهت دهی، هماهنگی و کنترل از عملکرد های اساسی مدیریت هستند، هرچند، این عملکردها در طی بحران فراموش شده و سیستم دچار هرج و مرج بیشتری نسبت به قبل از وجود حادثه می شود. در طی یک حادثه غیر مترقبه مدیران پرستاری باید عملکردهای اساسی مدیریتی را بکار گیرند. مدیران پرستاری در بیش از ۵حیطه مسئولیت دارند منابع انسانی، مالی، مواد، حمایتی، و منابع سیستمی، که مدیریت در هر یک از این منابع در قبل، حین و بعد از یک حادثه غیر مترقبه حیاتی است.

نتیجه این که حوادث غیر مترقبه هرگز نمی تواند به عنوان یک حالت روتین در نظر گرفته شد. مراکز مراقبت بهداشتی در سراسر کشور باید برای حوادث غیر مترقبه داخلی و خارجی آماده شوند. در این راستا یک رویکرد چند سازمانی برای برنامه ریزی حادثه غیر مترقبه برای برآورده سازی نیازها موثر است.

تعریف بحران و مدیریت بحران

عبارت بحران، نخستین بار توسط رابرت مک نامارا (Robert McNamara) به هنگام پیشامد امکان درگیری موشکی میان آمریکا و کوبا عنوان گردید.

بحران

بحران عبارتند از حادثه‌ای که به طور طبیعی و یا توسط بشر، به طور ناگهانی و یا به صورت فزاینده به وجود آید و سختی و مشقتی را به جامعه انسانی تحمیل نماید که جهت برطرف کردن آن نیاز به اقدامات اساسی و فوق‌العاده باشد.

مدیریت بحران

مدیریت بحران، علمی کاربردی است که به وسیله مشاهده سیستماتیک بحران‌ها و تجزیه و تحلیل آنها در جستجوی یافتن ابزاری است که به وسیله آنها بتوان از بروز بحران‌ها، پیشگیری نمود؛ و یا در صورت بروز آن، در خصوص کاهش اثرات آن، آمادگی لازم، امداد رسانی سریع، و به بهبودی اوضاع اقدام نمود.

انواع بحران

به طور کلی انواع بحران‌های معمول و مطرح در دنیا، بدین قرار می‌باشند: زمین لرزه، آتشفشان، موج‌های دریایی ناشی از زلزله، گردبادهای استوایی (طوفان)، طغیان، شکافتن زمین، آتش‌سوزی طبیعی جنگل‌ها و بیشه‌ها، خشکسالی، بیماری‌های شایع، تصادفات عمده، شورش‌های اجتماعی و بحران‌های ناشی از جنگ.

خصوصیات بحران

- ۱- بحران بیشتر یک وضعیت اضطراری و آنی است، تا یک حالت مزمن، با وجود آنکه زمان غیرمشخص می‌باشد.
- ۲- بحران موجب تغییر رفتار و سلوک می‌شود، و اکثراً آثار پاتولوژیکی مانند: یأس، کاهش بهره‌وری، فرار از مسئولیت و عذرتراشی دارد.
- ۳- بحران هدف‌های اشخاص درگیر را مورد تهدید قرار می‌دهد.
- ۴- بحران یک وضعیت نسبی ادراکی است، یعنی رویدادی که ممکن است به وسیله یک طرف بحران تشخیص داده شود، و برای طرف دیگر ممکن است غیرقابل تشخیص باشد.
- ۵- بحران در ارگانیسم بدن فشار ایجاد می‌کند، و موجب خستگی و تشویش می‌گردد.

مراحل زمانی وقوع حوادث و بلایا

- تجهیز (Equipping phase) ، یا برنامه‌ریزی پیش از حادثه
- اخطار (Warning phase) ، که خود به مرحله آماده‌باش (Alarm) و مرحله تهدید (Threat) ، که در آن مصیبت کاملاً تهدید کننده، و قابل درک باشد، تقسیم می‌شود.
- وقوع (Impact) که حادثه و بلا اتفاق می‌افتد؛ و مدت زمان آن در هر حادثه‌ای متفاوت است.
- اضطراری (Emergency) که به دنبال وقوع حادثه و بلا پیش می‌آید.

- بازتوانی یا احیا (Rehabilitation)، که در این مرحله نیازمندی‌های منطقه موردنظر برآورد و تدارک می‌شود.
- تجدید آبادانی یا بازسازی (Reconstruction)، که منطقه به وضعیت طبیعی و آرام باز می‌گردد.

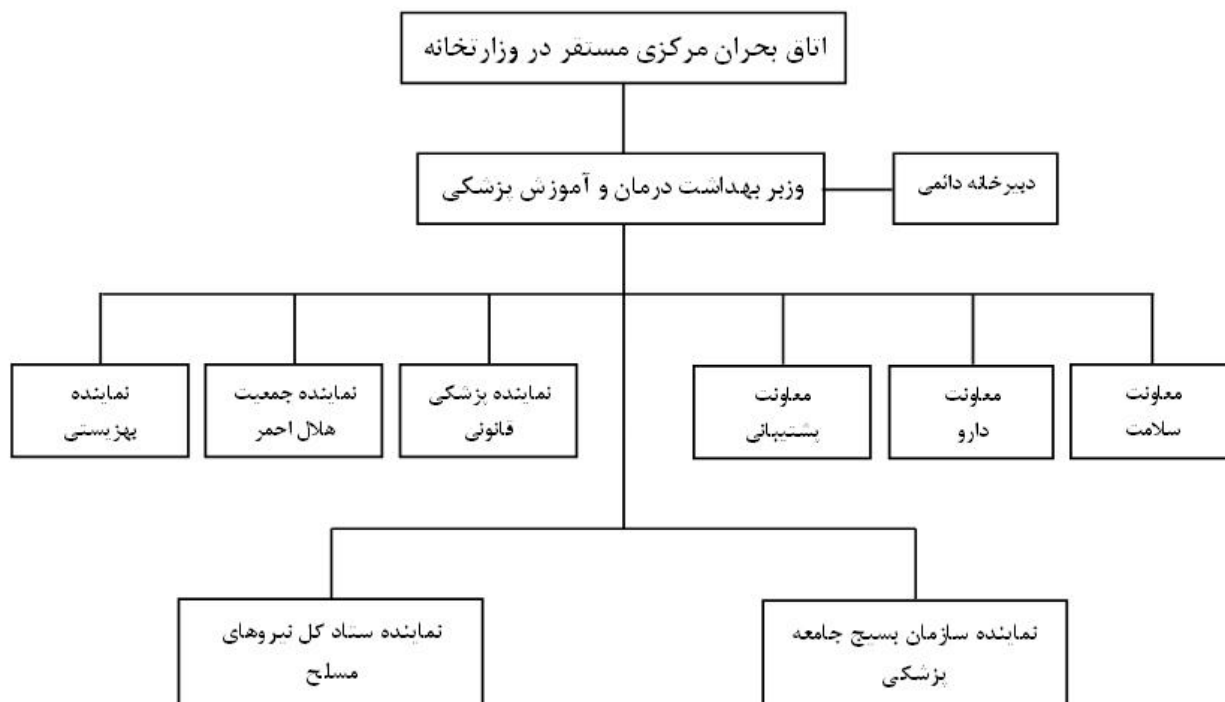
گام‌ها به هنگام بروز بحران

- گام اول: تشریح و روشن نمودن وضعیت
- گام دوم: مشخص نمودن هدف،
- گام سوم: ایجاد فرضیه
- گام چهارم: تجزیه و تحلیل واقعیت‌ها و دستیابی به حقایق
- گام پنجم: در نظر گرفتن اقدام‌های شدنی
- گام ششم: ارزیابی اقدام‌های عملی راه کارها
- گام هفتم: تصمیم‌گیری برای انتخاب و اجرای راه کار
- گام هشتم: بررسی میزان پیشرفت اجرای کار

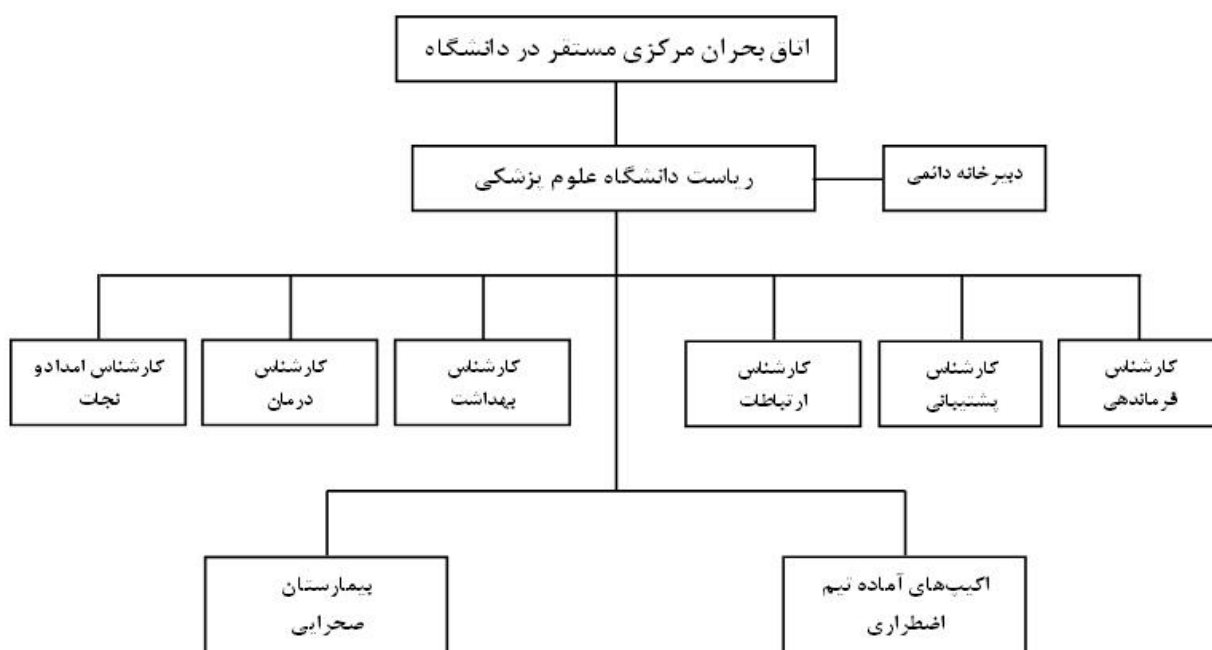
مقابله با بحران

- سیستم تشکیلاتی و سازمانی مدیریت بحران
- برنامه‌ریزی
- کاربرد بهینه از منابع
- استفاده از تخصص‌های لازم
- آموزش

سیستم نمونه سازمانی و عملیاتی مدیریت بحران در وزارتخانه

سیستم نمونه سازمانی و عملیاتی مدیریت بحران مستقر در دانشگاهها

قبل از بحران

قبل از شروع بحران، هشدار توسط دولت و مؤسسات وابسته، به مردم داده می‌شود. به طور مثال هشدار در مورد وقوع سیل، زلزله، خشکسالی و مواردی از این قبیل. پس از هشدار منطقه‌های مسکونی تخلیه شده، و افراد تغییر مکان می‌دهند

حین بحران

فرمانده سامانه

- رهبری کلان مدیریت و صدور تأیید دستورهای فعال‌سازی سه بخش.
- ارزیابی شرایط بحران و صدور دستورات اولیه برای اجرای سریع
- صدور دستورات لازم به کارکنان سیستم فرماندهی حوادث (Incident command system)
- هماهنگی بین کلیه واحدها
- ارتباط و هماهنگی با سایر سازمان‌های درگیر بحران
- تأیید درخواست منابع و تجهیزات موردنیاز جهت تأمین در اسرع وقت
- نظارت بر نحوه اطلاع‌رسانی، از طریق رسانه‌ها
- دریافت گزارشی مستمر از کلیه بخش‌ها
- هماهنگی با ستاد مرکزی مدیریت بحران استان مربوطه
- ابلاغ دستور پایان عملیات به کلیه بخش‌ها با هماهنگی ستاد مرکزی مدیریت بحران استان مربوطه

مدیر سامانه

- استخراج اطلاعات مربوط به بحران و تأمین منابع موردنیاز با هماهنگی بخش پشتیبانی و اداری
- تعیین سازمان‌های موردنیاز برای مشارکت در کنترل بحران، و تهیه فهرست منابع موجود و بالقوه با همکاری بخش پشتیبانی و اداری
- مشارکت با فرمانده سامانه در تصمیم‌گیری‌ها
- نظارت بر عملکرد بخش‌ها و ایجاد هماهنگی‌های لازم میان بخش‌ها
- هدایت نیروها اعم از داخلی، داوطلب و غیره و کنترل وضعیت.

بخش روابط عمومی

- گزارش لحظه به لحظه از بحران
- آگاه‌سازی پرسنل از تغییرات عمده در وضعیت حادثه

- ایجاد پل ارتباطی بین مراجعین و مسئولین
- اطلاع رسانی به رسانه‌ها با هماهنگی فرمانده سامانه (اتاق خبرنگاران)
- پاسخگویی مناسب به داوطلبان جهت مشارکت در امداد و اعلام اقدام مورد نیاز.
- اطلاع رسانی متقابل به پرسنل و خانواده آنها.

بخش حراست

- ایجاد امنیت برای پرسنل و مراجعه‌کنندگان به مرکز درمانی
- هماهنگی لازم با نیروهای نظامی و انتظامی خارج از بیمارستان

بخش عملیات و برنامه‌ریزی (مدیریت مراقبت‌های پرستاری)

- نظارت بر کار سوپروایزر کشیک اورژانس و سوپروایزر کشیک بیمارستان
- بررسی نیازهای بلندمدت تأمین پرسنل پرستاری
- سازماندهی و هماهنگی نیروهای پرستاری ارائه مراقبت به بیماران
- نظارت و هماهنگی بر مرکز کنترل خدمات پرستاری و ستاد مرکزی پرسنل
- تعیین گروه‌ها و تقسیم‌بندی پرسنل برای بخش‌های مختلف درمانی
- بررسی میزان سلامتی و نیازهای پزشکی مصدومین
- هدایت نیروها، کنترل وضعیت و ترخیص بیماران الکتیو، و بازگشایی بخش‌های اضافی با هماهنگی مسئول مراقبت‌های پزشکی
- دریافت سفارشات از فرمانده سامانه
- کسب اطلاعات از ستاد مرکزی بحران، و اجرای خط مشی‌ها و قوانین مربوط به بحران
- نظارت و سرپرستی بر مرکز عملیات اورژانس، کمک به حل بحران داخل بیمارستان و پاسخ سریع و گسترده به بحران یا موقعیت‌های بحرانی.
- برنامه‌ریزی جهت استراحت و رفاه پرسنل در هنگام بحران
- هماهنگی بین قسمت پشتیبانی و درمان اورژانس جهت تأمین تجهیزات و لوازم ضروری و تهیه لیست تجهیزات
- همکاری در برقراری و راه‌اندازی سیستم اطلاعات و پیگیری بیماران و نظارت و کنترل آن، و به کار گرفتن ترخیص فوریتی، در صورت لزوم.
- فراخواندن پرسنل در صورت نیاز

- اطلاع از آمار بیماران و چگونگی وضعیت آنها
- در صورت نیاز، ارسال گزارشات لازم به مسئولین حراست، حمل و نقل و تجهیزات
- هماهنگی جهت اعزام بیماران خاص به سایر مراکز درمانی با هماهنگی مسئول مراقبت‌های پزشکی
- نظارت بر نحوه عملکرد وظایف محوله پرسنل و حسن اجرای آن.

مدیریت ارتباطات

- پرستار ارتباطات، وظیفه گزارش به مدیر پرستاری بیمارستان را دارد. وی با آگاهی از زمان و مکان و نوع حادثه، حجم بیماران، شرایط بیماران، همراه با مدیر پرستاری به فعالیت می‌پردازد. وی موظف به دریافت گزارش بحران، دریافت گزارش حادثه از صحنه، نوع بحران، نوع مراقبت‌های انجام شده، وضعیت انتقال، سطوح فعالیت بیماران را دارد.
- ثبت وقایع بحران، استفاده از اطلاعات در زمان حادثه، ارائه گزارش و توصیه‌های لازم به فرمانده سامانه و پیش‌بینی روند احتمالی بحران و بروز بحران‌های ثانویه، بر عهده مدیریت اطلاعات است.

سوپروایزر کشیک

- ارتباط با واحد ستاد مرکزی پرسنلی، در صورتی که ستاد مرکزی پرسنلی حضور نداشته باشد، تا زمان برگشت سوپروایزر کشیک باید در آنجا بماند.
- ارتباط با واحد مرکز کنترل خدمات پرستاری، و سرپرستی مرکز کنترل خدمات پرستاری
- ارتباط با مسئول شیفت اورژانس و واحد پذیرش
- برقراری تماس اولیه با سرپرستار اورژانس، جهت تعیین وضعیت بیماران و پرسنل
- هماهنگی با واحد پذیرش، جهت انتقال بیماران و تخلیه و آمار تخت‌ها در بخش‌های مختلف
- انتقال منشی‌های اضافی به نواحی تریاژ و اورژانس
- تقسیم کار و توزیع نیروی انسانی در واحدهای مختلف
- انجام عملیات توزیع تخت و ایفای نقش **Bed manager**
- اعزام نیروها به بخش‌های مختلف در صورت نیاز

سرپرستار بخش

- آماده نگه‌داشتن بخش جهت پذیرش بیماران
- انتقال یک پرستار کارشناس از هر بخش به واحد درمانی به دنبال ایجاد بحران
- گزارش تعداد تخت‌ها به واحد پذیرش و تماس با پرسنلی که در مرخصی به سر برده و یا آف هستند جهت برگشت فوری به محیط

کار

در نظر داشتن پرسنل در حال کار برای پوشش انسانی، و محول کردن وظایف به پرسنل جهت مراقبت از بیماران بحرانی پذیرش شده به واحد

شناسایی بیماران و مصدومینی که احتمالاً ترخیص می‌شوند، و کمک به ترخیص و انتقال آنها

مسئول مراقبت‌های پزشکی

- نظارت بر تعیین وظایف محوله هر یک از اعضاء گروه پزشکی
- مدیریت خدمات جانبی (پاراکلینیکی) و نظارت بر اعمال واحدهای مربوطه و هماهنگی با مسئول هر واحد
- تهیه لیست اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی موردنیاز و اعلام نیازهای ضروری و پیش آمده با هماهنگی واحدهای مربوطه
- ارتباط با مراکز پاراکلینیکی معین و مدیریت تریاژ
- بررسی میزان سلامتی و نیازهای پزشکی مصدومین و پرسنل
- تشخیص بیماری‌ها از نظر اپیدمیولوژی و ارائه گزارش به بخش پشتیبانی و اداری
- ترخیص بیماران الکتیو و بازگشایی بخش‌های اضافی با هماهنگی مسئول پرستاری

بخش پشتیبانی و اداری و خدماتی

- برقراری کلیه تجهیزات اضطراری (آب، برق، سوخت، گاز و ارتباطات)
- واحد خدمات، تأمین نیروی انسانی موردنیاز، انتقال اجساد و متوفیان حادثه
- انتقال مواد زائد و آلوده به خارج از مرکز درمانی
- برپایی چادرهای انفرادی و توالت‌های صحرائی
- انتقال مصدومین و تخلیه مرکز درمانی در صورت نیاز

واحد خدمات

- تعیین نیازهای خدماتی پشتیبانی لازم
- کنترل بیماری‌ها از نظر اپیدمیولوژی
- اطمینان سازی از ایمنی پرسنل و بیمار
- مستندسازی شرح وقایع و میزان استفاده از منابع
- طبقه‌بندی درخواست‌های خدماتی

واحد نقلیه

- واحد نقلیه، حمل و نقل اضطراری و بسیج کلیه امکانات ترابری

- واحد تدارکات، جمع‌آوری کمک‌های مردمی و ارسال آن به واحدها با هماهنگی واحد انبار و تأمین سریع مایحتاج موردنیاز (غذا و آب و ...) اعلام شده و برنامه‌ریزی شده
- واحد انبار، وظیفه بازگشایی انبار و در دسترس قرار دادن مایحتاج موردنیاز، گزارش مداوم به مدیر سامانه از منابع موجود انبار و تهیه لیست‌های موردنیاز جهت جایگزینی منابع و همچنین استفاده از فضاهای موجود جهت نگهداری کالاهای ارسالی و اهدائی

واحد حضور و غیاب

- واحد حضور و غیاب، فراخوانی پرسنل غیرکشیک و نیروهای داوطلب طبق برنامه‌ریزی انجام شده، ثبت ساعت‌های کاری افراد حاضر در مرکز درمانی و گزارش ترک پرسنل کشیک به مدیر سامانه و گزارش آماری پرسنل به مدیر سامانه
- بخش مالی، وظیفه ثبت و نگهداری فاکتورهای کلیه اقلام خریداری شده، و تماس مستمر و مشورت با مدیر سامانه در مورد هزینه‌ها، و برآورد خسارت، به منظور گزارش به فرمانده سامانه و در نهایت طبقه‌بندی درخواست

ترباژ و اورژانس‌های رفتاری در بحران

- به هنگام برخورد با مصدوم پرخاشگر توصیه‌های زیر را بکار برید:
- آرام باشید، و مطمئن شوید راهی برای خروج، یا فرار از محیط را دارید.
- حداقل دو متر فاصله با فرد پرخاشگر را حفظ کرده، و در کنار وی بایستید.
- تماس چشمی غیرتهدید آمیز را، حفظ کنید.
- کمک خارجی را مدنظر داشته باشید.
- برخورد با مصدوم پرخاشگر
- با دقت با فرد پرخاشگر صحبت کنید.
- برای مذاکره با فرد آماده، و حداکثر تلاش خود را بنمائید.
- به فرد دروغ نگوئید، یا قولی که قادر به انجام آن نیستید، ندهید.
- در صورت بدتر شدن اوضاع، نیازهای مداخله سریع را تشخیص دهید.

در صورت بروز پرخاشگری

- فوراً نیروهای انتظامی و امنیتی را خبر کنید.
- حداقل محدودیت فیزیکی را برای کنترل اوضاع، در مورد فرد پرخاشگر به کار ببرید.
- هرگز فرد مبتلا به اختلال تنفسی را نبندید؛ یا محدود نسازید

- هرگز محدودیت فیزیکی را در اطراف گردن به کار نبرید
- برای دست‌ها و پاها می‌توانید از محدودیت فیزیکی استفاده کنید.
- نبض زیر محل بسته شده را جهت اطمینان از گردش خون مؤثر، بررسی کنید.
- در تمام مدت مراقب فرد پرخاشگر باشید.
- آرام باشید و هرگز فرد را تهدید نکنید
- با فرد پرخاشگر مذاکره و صحبت کنید.
- زمانی که فرد آرام شد، با احتیاط محدودیت فیزیکی را بردارید. به بهبودی سریع اعتماد نکنید.
- هرگز مصدوم را تنها نگذارید

نیازهای غذایی گروه‌های آسیب‌دیده در بحران

نیاز غذایی	مصرف کنندگان
شیرخشک، بیسکویت، شیر استریل و پاستوریزه، پنیر، آب میوه، نان و مواد غذایی کنسرو شده	آسیب‌دیده (کودکان، نوجوانان، بزرگسالان و سالمندان)
لبنیات (شیرخشک، شیر استریل و پاستوریزه، پنیر)، بیسکویت، میوه، آب میوه و مواد غذایی کنسرو شده، نان	آسیب‌پذیر (کودکان، سالمندان و مادران باردار)
کلیه گروه‌های غذایی محلی موجود و ارسالی از مناطق دیگر	سالم و سالم فعال (نوجوانان، جوانان و بزرگسالان)
این گروه باید مواد غذایی موردنیاز خود را همراه داشته باشند و نیاز آنها به مردم تحمیل نشود	نیروهای امدادگر (ارتش، سپاه، بسیج، هلال احمر و غیره)
غذاهای رژیمی آماده و طبخ شده در حادثه	بیماران

وظایف سازمان‌ها و نهادها در تأمین مواد غذایی

- سازمان‌ها و نهادهای مربوط به تهیه، تأمین، نگهداری، توزیع مواد غذایی و مدیریت و نظارت بر تغذیه، در شرایط اضطراری و بحران که هر کدام به تناسب نوع وظایفی که در شرایط عادی دارند، و می‌توانند در شرایط بحران وارد عمل شوند؛

پایان بحران

- مبارزه با هرگونه شایعات
- اعلام تشکر از دست‌اندرکاران
- ارزیابی خود در مدیریت بحران
- بررسی مسائل بحران با اعضای تیم بحران
- صدور بیانیه پایان بحران

منبع:

- Yaghubian M. **Crisis Management**. 2011, Accessed 16 June 2012. From: <http://www.Uploads.pptfa.com/2011/12/management.ppt>

خودآزمایی:

۱- بحران عبارتست از:

- الف- حوادثی که به طور طبیعی و ناگهانی بوجود می‌آیند.
- ب- حوادثی که توسط بشر ایجاد شده و سختی و مشقتی بر جامعه انسانی تحمیل می‌نماید.
- ج- حوادثی که بطور ناگهانی یا فرایندی بوجود می‌آید و جهت برطرف کردن آن نیاز به اقدامات اساسی و فوق العاده می‌باشد.
- د- هر سه مورد

۲- کدامیک از خصوصیات بحران نمی باشد؟

- الف- بحران هدف‌های اشخاص درگیر را مورد تهدید قرار می‌دهد.
- ب- بحران یک وضعیت مطلق ادراکی می‌باشد یعنی بوسیله همه اشخاص به طور یکسان قابل تشخیص است.
- ج- بحران موجب تغییر در رفتار و سلوک افراد می‌گردد.
- د- بحران در ارگانیسم‌های بدن فشار ایجاد کرده و موجب خستگی و تشویش می‌گردد.

۳- کدامیک از گامهای هنگام بروز بحران نمی باشند؟

الف- مشخص نمودن هدف

ب- تجزیه و تحلیل واقعیت‌ها و دستیابی به حقایق

ج- ارزیابی خود در مدیریت بحران

د- بررسی میزان پیشرفت اجرای کار

۴- نظارت بر نحوه اطلاع رسانی از طریق رسانه‌ها در حین بحران از وظایف چه کسی می‌باشد؟

الف- فرمانده سامانه

ب- مدیر سامانه

ج- بخش روابط عمومی

۵- کدامیک از وظایف سرپرستار در حین بحران نمی‌باشد؟

الف- آماده نگه‌داشتن بخش جهت پذیرش بیماران

ب- انتقال یک پرستار کارشناس از هر بخش به واحد درمانی به دنبال ایجاد بحران

ج- اطمینان از ایمنی پرسنل و بیمار

د- شناسایی بیماران و مصدومینی که احتمالاً ترخیص می‌شوند و کمک به ترخیص و انتقال آنها

پاسخ سوال ۱- د

پاسخ سوال ۲- ب

پاسخ سوال ۳- ج

پاسخ سوال ۴- الف

پاسخ سوال ۵- ج

کلید واژگان

Disaster	بحران

Command system	سیستم فرماندهی
Events	حوادث
Disaster management	مدیریت بحران